

1 מוצת הנאה לפעלים – מותר לבעלים לקבל מישראל דבר מועט
2 עבור נתינתם לכהן מסויים. כיצד, ישראל שהפריש תרומה מפריו
3 ומצאו ישראל אחר ואמר לו, הא לך סלע זה ותנהו לכן פתי בהן,
4 מותר. ואם היה בהן נותן סלע לבעלים כדי שיתן את התרומה לכהן
5 אחר, אסור, כיון שתרומה זו ראייה גם לנותן הסלע, הרי הוא נראה
6 ככהן המסייע בבית הגרנות כדי לקבל בעצמו את התרומה.

7 שואלת הגמרא: והתנא בברייתא שאמר שבכולם מותר לקבל טובת
8 הנאה ופירש דבריו רק בתרומה, מאי מעמא לא קאמר היתר זה
9 בכל מתנות כהונה, כגון בכבור וזרוע לחיים וקובה. משיבה
10 הגמרא: אמר לה, תרומה דקדושת הגוף היא, מותר לקבל טובת
11 הנאה, דביין שכולם יודעים דלא מתחלא – שאינה יוצאת לחולין
12 על ידי פדייה בכסף, לא אתי למיטעי בה – לא יבוא הכהן המקבל
13 את התרומה לטעות ולחשוב שיצאה לחולין על ידי שנפדתה בדמים
14 אלו שניתנו בטובת הנאה, ולא ינהג בה מנהג חול, אבל הני, בשר
15 בכור בעל מום לאחר שהזיטה וזרוע לחיים וקובה, ביין דקדושת
16 דמים ניהו –[חם] שהרי יכול הכהן למוכרם לישראל, והישראל
17 אינו צריך לאוכלם בצלי ובחרדל כדן אכילת מתנות כהונה, אתי
18 למיטעי בהון – יבוא הכהן לטעות בהן, (דבר) [סבר] מיתתל
19 קדושתיהו אארבעה זווי – יחשוב שהקדושה שהיתה בהן פקעה על
20 ידי אותם ארבעה זוויים שנתן אבי אמו לבעלים, ואתא למינהג בהן
21 מנהג דחולין לאוכלם שלא בצלי ובחרדל, לכן כתב התנא דין טובת
22 הנאה רק בתרומה ולא במתנות כהונה. ומה שאמר 'ובכולן' אין
23 כוונתו לכל השניים בתחילת הברייתא, אלא רק לכל התרומות
24 והמעשרות.

25 הגמרא מביאה שאיסור כהן המסייע אינו נוהג בתרומת חוץ לארץ:
26 אמר רבא, תרומת חוץ לארץ שחיובה אינו אלא מדרבנן, אין בה
27 משום איסור בהן המסייע בבית הגרנות.

28 הגמרא מביאה את מנהגו של רב חמא להקל בתרומת חוץ לארץ
29 באיסור זה של מסייע: רב חמא יהיב ליה – היה נותן תרומת חוץ
30 לארץ שהפריש, לשמעיה – לשמשו שהיה כהן ולא חשש שנראה
31 השמש ככהן המסייע.

32 תרומה שהתערבה בחולין ואינה ניכרת, מדאורייתא יש בה דין
33 ביטול ברוב ומותרת לזר ובטומאה כחולין. ומדרבנן אינה בטילה עד
34 שיהיה בחולין מאה כנגד התרומה כמבואר במשנה (תרומות פ"ד מ"ו).

35 הגמרא מביאה קולא בענין זה בתרומת חוץ לארץ: אמר שמואל,
36 תרומת חוץ לארץ שחיובה אינו אלא מדרבנן, כמילה פרוז –
37 כאשר נתערבה תרומה זו בחולין ואין ידוע היכן היא התרומה, אין
38 צורך שיהיה בחולין מאה כנגד התרומה כדי לבטלה, אלא היא
39 בטילה ברוב של חולין כנגדה כדן ביטול בכל האיסורים
40 מדאורייתא, ויכולים זר או כהן טמא לאוכלה.

41 הגמרא מביאה את מנהגם של האמוראים בענין ביטול תרומת חוץ
42 לארץ: רבה שהיה כהן מבית עלי הכהן, היה מכבילה לתרומת חוץ

43 לארץ פרוב חולין ואוכל לה בימי טומאתו.
44 רב הונא פריה דרב יהושע שהיה כהן, כי מתרמי ליה תמרא
45 דתרומה – כשהיה מזדמן לו יין של תרומת חוץ לארץ בימי טומאתו,
46 היה רמי תרי נטלי דחולין ותרא נטלא דתרומה – היה נותן שתי
47 נטלות (כלים) של יין חולין ונטלה אחת של יין תרומה לכלי אחד כדי
48 לבטל את התרומה ברוב, ושקיל חד – ולאחר מכן היה נוטל מתוך
49 התערובת, יין בשיעור של נטלה אחת ושותה אותה בטומאה, כיון
50 שלענין שתייתה דנים כאילו האחת שהוציא היא החולין. אמנם
51 לאחר ששתה אותה דנים כאילו אותה שהוציא היא התרומה,
52 והשתיים הנותרות דין כחולין, ולכן מיכן ואילך, רמי תרא ושקיל
53 תרא – היה מטיל אחת של תרומה לתוך השתיים הנותרות וממילא
54 התבטלה בהן ברוב, ושוב נוטל מן התערובת אחת ושותה אותה
55 בטומאה כחולין, ונותן בנותרות אחת של תרומה, עד שהיה מבטל
56 כך את כל התרומה שבידו.

57 קולא נוספת בתרומת חוץ לארץ: ואמר שמואל, תרומת חוץ
58 לארץ, אוכל והולך כשהוא עדיין טבל ומשייר ממנו כדי שיעור
59 תרומה, ואחר כך מפריש.

60 קולא נוספת: ואמר שמואל, אין תרומת חוץ לארץ אסורה אלא
61 בפי שהטומאה יוצאה עליו מגופו, כגון זב ובה נדה ובעל קרי, אך
62 מי שנטמא בטומאה שמוחוץ לגופו, כגון טומאת מת, אין עליו איסור
63 לתבולה. והני מילי – ודברים אלו שאסרה לטמא שטומאה יוצאת
64 מגופו, נאמרו רק באכילה, אבל בנגיעה של טמא בתרומה זו, לית
65 לן בה – אין בזה איסור אפילו בטמא שטומאה יצאה מגופו, משום
66 שאינו מזהר עליה שלא לטמאה כמו שמוזהרים על תרומת הארץ.

67 הגמרא מביאה דין שנלמד מקולא זו: אמר רבינא, הילכך שאין
68 איסור בנגיעה של טמא בתרומת חוץ לארץ אפילו בטומאה היוצאת
69 מגופו, נדה קוצה –[מפרישה] חלה ומטמאתה בנגיעתה, ואוכל לה
70 בהן קמן שלא יצאה טומאה מגופו. ואי ליבא בהן קמן שיאכלנה,
71 שקלה לה פריש סמא – הנדה לוקחת את מזה שהפרישה לחלה על
72 ידי הכלי שבו הופכים את הגחלים ואינה נוגעת בה בעצמה כדי
73 למעט בטומאה, ושדיא בתנורא – ומשליכה אותה לתנור לשורפה
74 ותרד מפרשא חלה אחריתי כי היכי דלא תשתכח תורת חלה
75 מישראל הדרים בחוץ לארץ, שמאחר שתמיד ישרפה לא יזכרו
76 שדין החלה להינתן לכהן, ואוכל לה בהן גדול שהגיע למצוות
77 אפילו בעודו טמא בטומאה היוצאת מגופו.

78 הגמרא מביאה את דין אכילת טמא מת בתרומת חוץ לארץ: רב
79 נחמן ורב עמרם ורמי בר חמא הוו קאזלי בארפא – היוו שטים
80 בספינה, סליק ויצא רב עמרם לאפניו – להפנות לנקבים, אתאי
81 תהיא איתתא עלת קמיהו – באה אשה אחת ונכנסה לפניהם
82 ואמרה להו, טמא מת מהו שיטבול ואוכל בתרומת חוץ לארץ
83 מיד לאחר הטבילה לפני שהעריב שמשו בשקיעת החמה, אמר ליה
84 רב נחמן לרמי בר חמא,

המשך ביאור למס' בכורות ליום רביעי עמ' ב

5 הארץ והיתה קושרת לו קשרי מוכם – הם חותמות המוכסים,
6 שנותנים אותם למי ששילם את המכס להוכחה ששילם על ידו, הרי
7 שכאשר נשאת לעם הארץ היא נוהגת כאשת עם הארץ אף שמקודם
8 היתה אשת חבר.

1 הבריות (לבתחלה) ופתחילה] כיון שכבר היו אצל עם הארץ.
2 הברייתא מביאה ראייה שכך היא אכן דעת רבי מאיר: רבי שמעון בן
3 אלעזר אומר משום רבי מאיר, מעשה באשה אחת שנשאת לחבר,
4 והיתה קומעת –[ושרת] לו תפילין על ידו, ולאחר זמן נשאת לעם

27 שלגבי שנות העולם שנתו מתחילה בשנה אחת וממשיכה בשנה
28 שלאחריה.
29 הגמרא מביאה שרב דרש פסוק זה באופן אחר: דְּבִי רַב הִנָּא מִפְסוּק
30 זה דִּין אַחַר, שמה שנאמר בפסוק (דברים טו ב) 'לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ תֹאכְלֶנּוּ
31 שְׁנֵה בְשָׁנָה, הכוונה שהבכור נאכל יום אֶחָד בְּשָׁנָה זו וְיוֹם אֶחָד
32 בְּשָׁנָה זו, שאם שחטו ביום האחרון של שנתו, יכול לאוכלו ביום
33 שחיטתו וגם ביום המחרת שהוא מהשנה השניה, ונמצא שפסוק זה
34 לִימַד עַל הַבְּכוֹר שֶׁנֶּאֱכָל לְשָׁנֵי יָמִים וְלֵילָה אֶחָד.
35 מאחר ודבי רב למדו מ'שנה בשנה' דין אחר, מבררת הגמרא מדיכן
36 נלמד לדבריהם שמונים את שנת הבכור מזמן לידתו. מבררת
37 הגמרא: דְּבִי רַב מְנָא לָהּוּ אַת הַדִּין הַנִּשְׁמַע מִמִּשְׁנֵיתֵינוּ שֶׁאֵנוּ מוֹנִים
38 לַבְּכוֹר מִזְמַן לִידָתוֹ וְלֹא מִתְּשֵׁרֵי כִשְׁנַת הָעוֹלָם. משיבה הגמרא: יִלְפִי
39 מְקַדְּשִׁים הַבָּאִים בְּנֵי שָׁנָה, שמונים להם את השנה לפי שנתם ולא
40 לפי שנת העולם.
41 מבררת הגמרא: וְקַדְּשִׁים גּוֹפְיֵיהוּ מְנַלְן שֶׁאֵנוּ מוֹנִים לְפִי שְׁנָתוֹ שֶׁל
42 הַקָּרֵן וְלֹא לְפִי שְׁנַת עוֹלָם. משיבה הגמרא: אָמַר רַב אֲחָא בְּרַ עֲקָבָה,
43 אָמַר קְרָא (ויקרא יב ה) 'כִּבְשׁ בֶּן שְׁנָתוֹ' וּמִשְׁמַע שְׁנָתוֹ שְׁלֹו וְלֹא שְׁנָה
44 שֶׁל מְנַלְן עוֹלָם.
45 הגמרא מבררת מדיכן למד רב שהבכור נאכל לשני ימים ולילה
46 אחד. מבררת הגמרא: וְרַב שְׁדֵרְשׁ מִשְׁנָה בְּשָׁנָה שֶׁהִמְנִין הוּא לְפִי
47 שְׁנַת הַבְּכוֹר, אַת הַדִּין שֶׁהַבְּכוֹר נֶאֱכָל לְשָׁנֵי יָמִים וְלֵילָה אֶחָד, מְנָא
48 לֵיחָה. משיבה הגמרא: נִפְקָא לֵיחָה מִ'וּבְשָׂרָם יִהְיֶה קֶדֶם כְּהוֹה הַתְּנוּפָה
49 וְכִשּׁוֹק הַיָּמִין' הַאֲמֹר לְגַבִּי בְּכוֹר (במדבר יח יח), הַקִּישׁוֹ הַכְּתוּב [את
50 הַבְּכוֹר] לְחֹהוּ וְשׁוֹק שֶׁל שְׁלָמִים, כְּדִי לְלַמּוֹד מֵהֵם, מַה לְהִלְן –
51 בְּשִׁלְמִים, זְמַן אֲכִילָתָם הוּא שְׁנֵי יָמִים וְלֵילָה אֶחָד, אֲףֵ כָּאֵן – בְּבִכּוֹר,
52 זְמַן אֲכִילָתוֹ הוּא שְׁנֵי יָמִים וְלֵילָה אֶחָד.

1 וְכִי הָיָה יֵשׁ לָנוּ בְּזִמְנֵי הַזֶּה, וּמְכִינן שָׁכַךְ, גַּם הָעֶרֶב שָׁמַשׁ אֵין צָרִיךְ.
2 אָמַר לֵיחָה רַמִּי בְּרַ חֲמָא, לֹא לִיחָוֵשׁ לֵיחָה לְכָבֵא – הָאֵם לֹא נַחֲוֵשׁ
3 לְכַבּוּדוֹ שֶׁל רַב עִמְרָם שֶׁאֵינוּ כֹּאן וְאֵין טוֹב לְהוֹרֹת כְּלוּם עַד שִׁיבּוּא.
4 אֲדִהֲכִי אֲתָא רַב עִמְרָם וְשֶׁאֵלוּ לְפָנָיו שֶׁאֵלָה זוּ, וְאָמַר לָהּ, הֲכִי אָמַר
5 רַב, מְטָא מֵת טוֹבֵל וְאוֹכֵל בְּתְרוּמַת הַחֹצֶה לְאַרְצֵי וְאֵינוּ צָרִיךְ הָעֶרֶב
6 שָׁמַשׁ. מְסִיקָה הַגְּמָרָא: וְלֵית הַלְּבָתָא כְּוֹתִינָה, אֵלָא טִמְא מֵת צָרִיךְ
7 הָעֶרֶב שָׁמַשׁ כְּדִי לֹאכּוֹל בְּתְרוּמַת חוּץ לְאַרְץ.
8 הַגְּמָרָא מְבִיאָה נִדּוּן דּוּמָה לְגַבִּי טִמְא שְׁרַץ הָאֵם צָרִיךְ הָעֶרֶב שָׁמַשׁ
9 כְּדִי לֹאכּוֹל בְּתְרוּמַת חוּץ לְאַרְץ. (ד'אָמַר מַר זִוְמַרְא מְשַׁמְיָה דְּרַב
10 שְׁשֵׁת, טִמְא שְׁרַץ טוֹבֵל וְאוֹכֵל בְּתְרוּמַת הַחֹצֶה לְאַרְצֵי וְאֵינוּ צָרִיךְ
11 הָעֶרֶב שָׁמַשׁ. מְסִיקָה הַגְּמָרָא: וְלֵית הַלְּבָתָא כְּוֹתִינָה וְצָרִיךְ טִמְא שְׁרַץ
12 הָעֶרֶב שָׁמַשׁ כְּדִי לֹאכּוֹל בְּתְרוּמַת חוּץ לְאַרְץ.
13 שְׁנֵינוּ בְּמִשְׁנָה: בְּכוֹר מִצְוֹתוֹ לְכַתְחִילָה שִׁיחִיהַ נֶאֱכָל שְׁנֵה בְּשָׁנָה –
14 בְּתוֹךְ שְׁנָתוֹ הָרֵאשׁוֹנָה בֵּין תָּם וּבֵין בַּעַל מוּם. וְהַמְשִׁיךְ הַתְּנָא וְאֵמַר
15 שֶׁאֵם נוֹלַד לוֹ מוּם בְּתוֹךְ שְׁנָתוֹ, רְשָׁאֵי לְקִיּוּמוֹ כָּל שְׁנֵים עֶשֶׂר חֹדֶשׁ.
16 וּמִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הַמִּשְׁנָה 'בְּתוֹךְ שְׁנָתוֹ' שְׁמוֹנִים אֵת שְׁנַת הַבְּכוֹר מִזְמַן
17 שְׁנוֹלַד וְלֹא לְפִי שְׁנַת הָעוֹלָם.
18 הַגְּמָרָא מְבִרְרַת מַה הַמְקוֹר לַכֶּךְ. מְדִיִּקַּת הַגְּמָרָא: מְדַקְּאָמַר
19 'נוֹלַד בּוֹ מוּם בְּתוֹךְ שְׁנָתוֹ', לְמִמְרָא דְּלִשְׁנָה דִּיִּדְיָה מְנִינָן
20 – שֶׁאֵנוּ מוֹנִים אֵת שְׁנַת הַבְּכוֹר לְפִי שְׁנָה שְׁנוֹלַד, וְלֹא
21 לְפִי שְׁנַת הָעוֹלָם שְׁמוֹנִים מִתְּשֵׁרֵי. מְבִרְרַת הַגְּמָרָא: מְנָא הִנֵּי
22 מִיָּלִי. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, דְּאָמַר
23 קְרָא לְגַבִּי בְּכוֹר (דברים טו ב) 'לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ תֹאכְלֶנּוּ שְׁנֵה
24 בְּשָׁנָה, וְיֵשׁ לְלַמּוֹד מִמִּשְׁמַעוֹת הַפְּסוּק אִיזוּהֵי שְׁנֵה שְׁנִכְנַסְתָּ
25 בְּחִבְרָתָהּ כְּמִשְׁמַעוֹת הַלְּשׁוֹן שְׁנָה בְּשָׁנָה, הִנֵּי אָמַר שְׁהִיא שְׁנֵה
26 שֶׁל בְּכוֹר שֶׁאֵנוּ מוֹנִים אוֹתָהּ לְפִי שְׁנָתוֹ מִזְמַן שְׁנוֹלַד וְנִמְצָא

אגרות קודש

ב"ה, י"א טבת, תשי"ט

ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מה' טבת.

לאחרי כל החשבונות, חשבוננו של עולם וכו' הנה סו"ס מסיים במכתבו בהנוגע לשכירות ושהוא

בע"ח בדאלארען וכו'!

והאומנם גם לדעתו יש להרעיש עולמות על ענינים כאלו? ובפרט שבהשתדלות קצת יסלק החוב שלו בגשמיות ובהשתדלות קצת יותר בידו לסלק גם החוב שלו ברוחניות [שהרי כשאדם מקדש עצמו מעט מלמטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה], ואם כן הכל כמונח בקופסא, ורק שצריך הוא לפתוח הקופסא, ומספיק פתח כחודו של מחט ואז יפתח השי"ת כפתחו של אולם.

במ"ש שאין יודע מה מטרתו. - כבר הודיעו רז"ל במשנתם, שנברא לשמש את קונו, אלא שכמה אופנים בזה, ומה איכפת לו אם יעשה זה ע"י קירוב לבם של התלמידים שלו לאבינו שבשמים וע"י שיהי שליח לתפלות בניי וכו' ובלבד שימלא התפקיד במנוחה ושמחה וטוב לבב.

ויהי רצון שלא יחפוץ איינריידין זיך, שהענינים מבלבלים אותו, כי אין בבלולים ורק מחכים שיפתח כחודו של מחט ואז יהי כני"ל.

נהניתי מהדו"ח מבקורו עם התלמידים שלו, ויהי רצון שע"ד האמור לא יסתפק במעמדו כי אם יתפשט בדרכי נועם, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

בברכה לבשו"ט בכל הני"ל.